

VANTAA
Arkeologinen tarkkuusinventointi
Keimolan ja Aviapoliksen välille
esisuunnitellun 110 kv
voimajohtolinjan pylväänpaikoilla
Piispankylän länsipuolisilla pelloilla
2025

Juuso Koskinen
Ville Hemminki

Tilaaaja: Rejlers Finland Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Kartat	3
Tarkkuusinventointi	4
Pylväänpaikat ja lähimmät tunnetut asuinpaikat.....	4
Maastotyö ja tarkkuusinventoinnin tulos.....	6
Lähteet	6
Kuvat.....	7

Kansikuva: Ville Hemminki kaivamassa koekuoppaa pylväänpaikalla B (väliaikainen tunnus).

Perustiedot

Alue: Kolme esisuunniteltua 110 kV ilmajohdon pylväänpaikkaa Vantaan Piispankylän länsipuolisilla pelloilla, Vantaanjoen kumminkin puolin, lähellä kiinteitä muinaisjäännöksiä Niku (mj-tunnus 92010024) ja Nystuga (92010020), jotka ovat kivikautisia asuinpaikkoja.

Tarkoitus: Selvittää onko suunnitelluilla pylväänpaikoilla kiinteää muinaisjäännöstä tai muuta arkeologisesti suojeltavaa jäännöstä.

Maastotyö: 16.4.2025

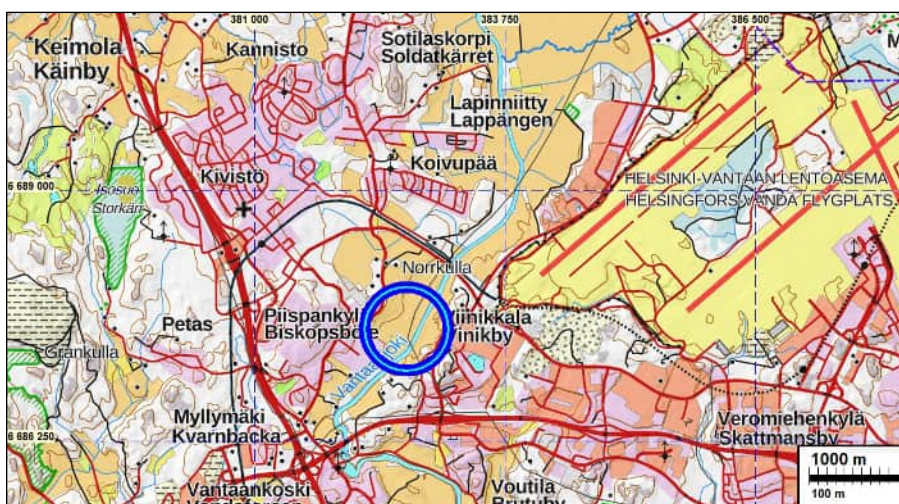
Tilaaja: Rejlers Finland Oy

Tutkimukset: Lehtosalo inventointi 1962, Lesell inventointi 2000, Pesonen inventointi 2018.

Tekijät: Maastotyö Juuso Koskinen ja Ville Hemminki, raportti Juuso Koskinen.

Löydöt: Tutkimuksessa ei saatu löytöjä.

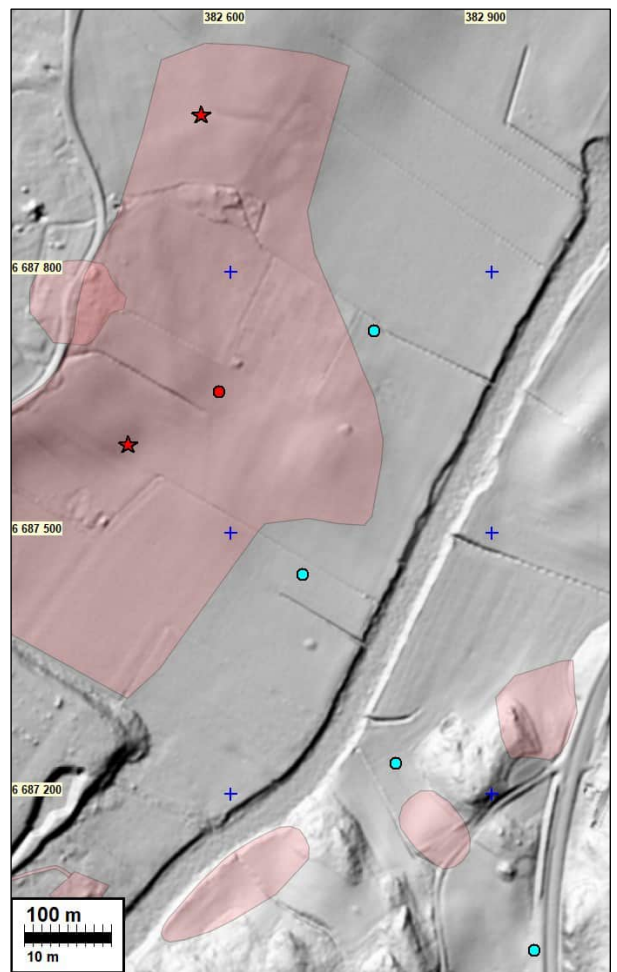
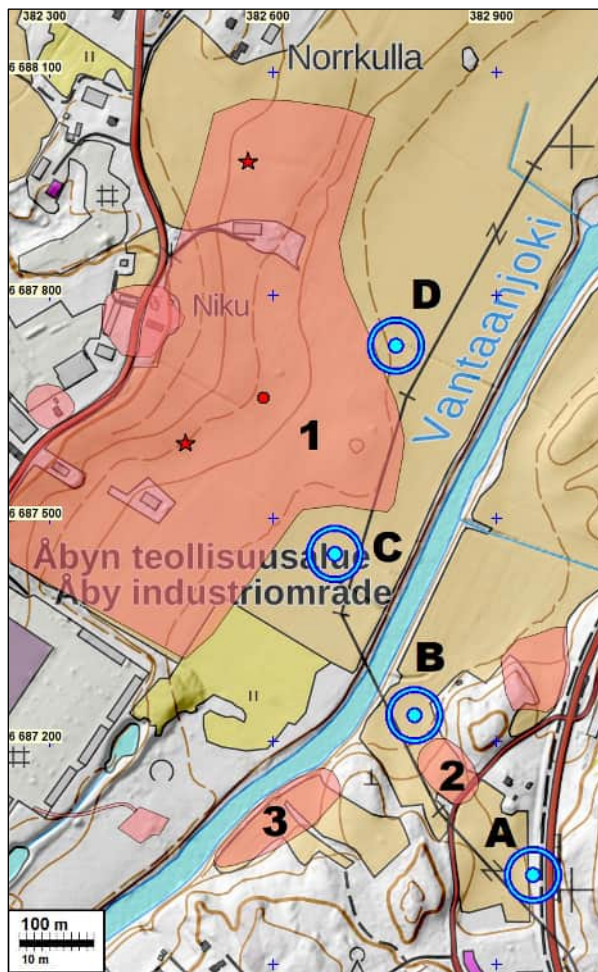
Tulos: Tutkituilla pylväänpaikoilla ei ole kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisesti suojeltavia jäännöksiä.

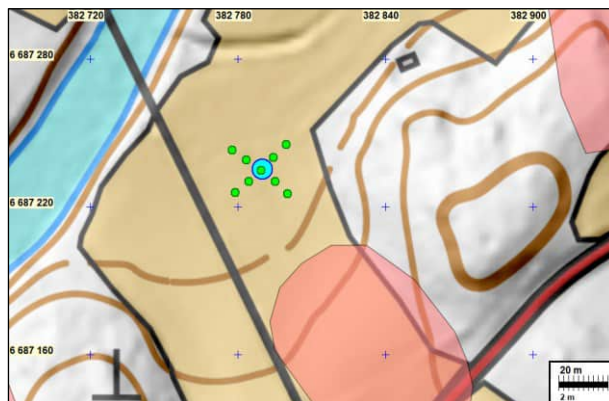
Tarkkuusinventoitujen pylväänpaikkojen sijainti.

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN- ja N2000-järjestelmissä. Paikannukset on tehty noin 3 cm tarkkuuteen pystyvällä satelliittipaikannuslaitteella. Kartat ja ilmakuvat ovat Maanmittauslaitoksen aineistoista 4/2025, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 4/2025. Valokuvia ei ole tallennettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia, ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n palvelimella. Kuvaaja: J. Koskinen.

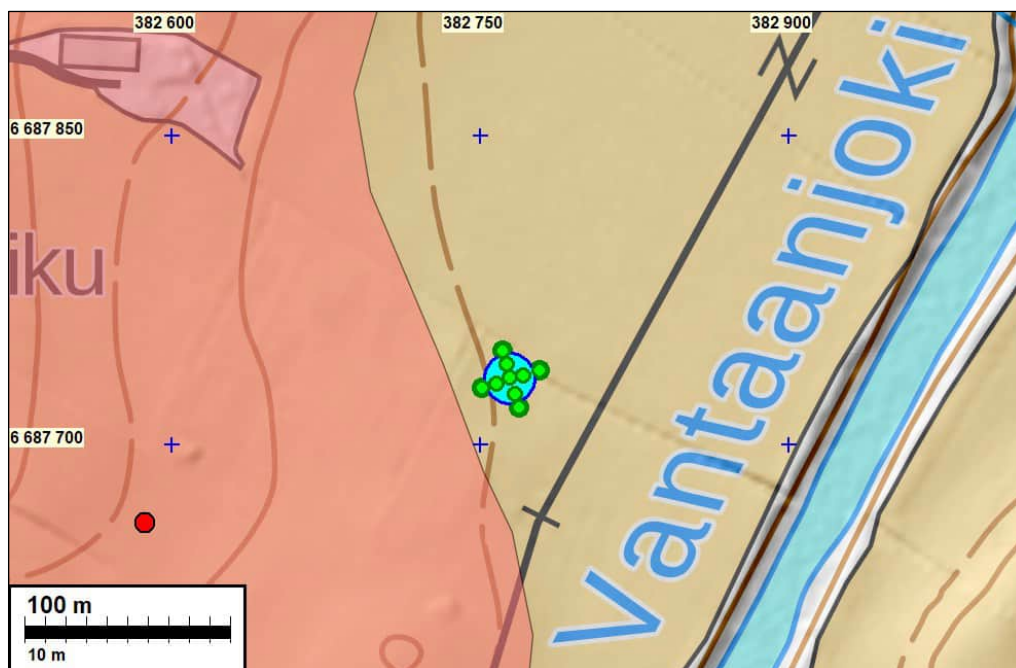
Kartat

Esisuunnitellut pylväänpaikat kartoissa sinisillä pisteillä, joista B, C ja D tarkkuusinventoitiin. Kiinteät muinaisjäännökset punaisina alueina, raportissa mainitut asuinpaikat numeroituina, 1: Niku (mj-tunnus 92010024), 2: Nystuga (92010020) ja 3: Viinikkala 1 (92010021). Punaisella pisteellä muinaisjäännöksen Niku sijaintipiste, jonka kohdalla on Veikko Lehtosalon 1962 raportissa mainittu asuinpaikka 14a. Eteläisempi punaisista tähdistä on muinaisjäännösrekisterin alakohde (28225), jossa on Lehtosalon 1962 raportissa mainittu asuinpaikka 14b. Pohjoisempi punaisista tähdistä on alakohde (29724), josta Petro Pesonen on löytänyt kivikauden tyyppin kourutaltan inventoinnissa vuonna 2018.

Pylväänpaikkojen sijainnit sinisillä pisteillä, koekuoppien kohdat vihreillä pisteillä, ja muinaisjäännösrajaukset punaisina alueina. Vasemmassa kartassa pylväänpaikka B (N 6687235 E 382790), oikeassa pylväänpaikka C (N 6687452 E 382684).

Pylväänpaikka D (N 6687732 E 382765). Merkinnyt samoin, kuin edellisissä kartoissa.

Tarkkuusinventointi

Vantaan Keimolan ja Aviapoliksen välille on esisuunnittelussa Vantaan energia Sähköverkot Oy:n 110 kV ilmajohtolinjahanke. Linja kulkee Piispankylän länsipuolella pelloilla, joilta tunnetaan kivi-kautisia asuinpaikkoja. Vantaan kaupunginmuseo antoi alueelle suunnitelluista pylväänpaikoista lausunnon (14.4.2025, VKM/044/2025), jonka mukaan kolme pylväänpaikkaa, raportin kartoille merkityt B, C ja D (kirjaintunnuksella väliaikaisia), piti tarkkuusinventoida ennen niiden rakentamista, että tiedettäisiin, onko niiden kohdilla kiinteää muinaisjäännöstä tai muita jatkotoimenpiteitä vaativia arkeologisia jäännöksiä. Hankkeen suunnittelukonsultti Rejlers Finland Oy tilasi työn Mikroliti Oy:ltä. Juuso Koskinen ja Ville Hemminki tekivät tarkkuusinventoinnin maastotyön 16.4. 2025, tutkimuksen kannalta normaaleissa olosuhteissa.

Pylväänpaikat ja lähimmät tunnetut asuinpaikat

Tarkkuusininventoiduista pylväänpaikoista eteläisin, eli B, sijaitsee Vantaanjoen ja Nystugan kivi-kautisen asuinpaikan (mj-tunnus 92010020) välissä. Vantaanjoen ranta on pohjoisessa noin 50 m päässä pylväänpaikan keskipisteestä, ja asuinpaikan muinaisjäännösraja on etelässä noin 40 m etäisyydellä. Kaksi pohjoisinta pylväänpaikkaa, C ja D, sijaitsevat Vantaanjoen pohjoispuolella, olemassa olevan voimajohdon ja Nikun laajan muinaisjäännösalueen (92010024) välissä. Voimajohtolinjalle on pylväänpaikoilta matkaa noin 35–40 m. Muinaisjäännösalueen reunalle on pylväänpaikan C keskipisteeltä noin 60 m ja pylväänpaikan D keskipisteeltä noin 25 m.

Suunnitellut pylväänpaikat sijaitsevat korkeuskäyrien 25 ja 27,5 m mpy välillä. Muinaisen Itämeren ranta on ollut niiden tasolla noin 4250 eKr., tienoilla. Noin 4000 eKr., vesi on laskenut jo nykyisen Vantaanjoen uomaan. Pylväänpaikkojen maasto on tasaista ja piirteetöntä, vailla muinaisranta-muotoja. Nikun muinaisjäännösalueen kivi-kautisten löytöjen paikat sijaitsevat peltorinteillä noin 33–35 m mpy, eli Litorinatransgression aikaisen rantatason korkeudella, jolla hitaasti laskeva ranta on sijainnut pitkään. Näillä korkeuksilla merenranta on ollut noin 7000–6000 eKr. Nystugan peltorinteen yläosa, josta kivi-kautiset löydöt on saatu, sijaitsee noin 35 m mpy, joten se on muinaisen Itämeren rannansiirtymän perusteella samanaikainen, kuin Nikun paikat. Kun tutkittuja pylvään-

paikkoja vertaa näiden asuinpaikkojen topografiaan ja korkeustasoon, voidaan todeta, että pylväänpaikkojen maasto on siis kivikautisiksi merenranta-asuinpaikoiksi huonosti sopivaa. On kuitenkin otettava huomioon, että pylväänpaikalta B noin 130 metriä kaakkoon alkaa kivikautinen asuinpaikka Viinikkala 1 (mj-tunnus 92010021), joka on noin 27,5 m mpy korkeudella, eli hyvin samalla korkeudella, kuin tutkitut pylväänpaikat. Asuinpaikka alkaa noin 10–20 m nykyisestä joenrannasta, eli Vantaanjoki on ollut asuinpaikan vesistöyhteytenä. Pylväänpaikat sijaitsivat noin 50–140 m päässä joenrannasta, mikä on kauimmillaankin nuorakeraamisen kulttuurin asuinpaikalle vielä mahdollinen etäisyys.

Nystugan tutkimushistoria

Nystugan asuinpaikan on löytänyt Veikko Lehtosalo Helsingin pitäjän kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnissa 1962. Vuoden 1961 ilmakuvassa paikan ympäristö on hyvin samankaltainen kuin nyt: tie, pelto ja metsäinen kalliomäki samoilla paikoillaan. Metsänreuna on kuitenkin levittäytynyt noin 7 m pellolle päin verrattuna 1961 tilanteeseen. Lehtosalo löysi noin 11 kvartsiittiesinettä ja -iskosta tien länsipuolelta, kalliomäen juurelta, peltomäen päältä. Lehtosalo arvioi paikan korkeudeksi 38 m mpy, mutta Maanmittauslaitoksen ilmalaserkeilausmallin perusteella Lehtosalon kuvailema kohta pellossa, josta löydöt tulivat, on korkeimmillaan noin 35 m mpy. Maasto on 38 m mpy korkeudella vasta metsämäen puolella, muinaisjäännösrajalta, noin 5 m koilliseen.

Kreetta Lesell kävi paikalla Vantaan kaupungin kiinteiden esihistoriallisten muinaisjäännösten inventoinnissa vuonna 2000, mutta ei päässyt tutkimaan peltoa, koska se oli kasvillisuuden peittämä.

Petro Pesonen tarkasti asuinpaikan Vantaan arkeologisessa inventoinnissa 2018. Tarkastuksessa ei saatu havaintoja, joiden perusteella aiempien tutkimusten tietoja olisi tarvinnut muuttaa. Pesosen mukaan muinaisjäännöksen koillispuolella oleva metsämäki olisi mahdollinen kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Pylväänpaikan B sijaintipiste on noin 40 m luoteeseen asuinpaikan muinaisjäännösrajasta. Pelto-rotin, jonka yläosasta Lehtosalo on asuinpaikan tunnetut löydöt saanut, alkaa nousta muutama metri muinaisjäännösrajalta kaakkoon.

Nikun tutkimushistoria

Nikun asuinpaikkaa on tutkittu samoissa inventoinneissa, kuin Nystugan asuinpaikkaa. Lehtosalo löysi Nikun talon pelloilta kvartsiesineitä kahdesta kohtaa. Paikkojen kuvaukset on liitetty vuoden 1962 inventointikertomukseen, vaikka tarkalleen ottaen Lehtosalo sai löydöt vuonna 1963 tekevänsä maastotyössä. Lehtosalon asuinpaikka 14a on muinaisjäännöksen nykyisen sijaintipisteen kohdalla. Siitä kohtaa pellon pinnalta, noin 30 x 20 m alalta, Lehtosalo otti talteen 21 kpl kvartsiesineitä ja -iskoksia. Asuinpaikan korkeudeksi hän mainitsee noin 33 m mpy. Löytökohta 14b on myös pellossa, muinaisjäännösrekisteriin merkityn eteläisemmän alakohteen kohdalla. Lehtosalo otti paikalta talteen 16 kpl kvartsiesineitä ja -iskoksia. Myös tämän asuinpaikan korkeudeksi hän arvioi 33 m mpy. Löytöjen alue oli laajuudeltaan noin 10 x 30 m.

Kreetta Lesell inventoi alueella vuonna 2000. Hän katsoi asuinpaikan hyvin säilyneeksi, pelto-rotista aiheutunutta tuhoa lukuun ottamatta. Inventointiraportin kartassa kohde on rajattu huomattavan laajaksi siihen nähden, mistä tunnetut asuinpaikkalöydöt on saatu, mikä on ollut normaali käytäntö vuosituhannen vaihteen aikaisissa inventoinneissa. Nykyinen muinaisjäännösrajaus on pääosin saman laajuinen, yltäen esimerkiksi kaakossa noin 200 m päähän lähimmältä tunnetulta löytökohdalta (mj-piste / Lehtosalo 14a), aina 27 m mpy korkeustasolle asti.

Petro Pesonen inventoi muinaisjäännöksen 2018. Hän löysi pellon pinnalta kourutaltan Norrkullan eteläpuoliselta pellolta. Inventoinnin tuloksena muinaisjäännösrajausta laajennettiin löydön alueelle. Lähin aiempi löytökohta on muinaisjäännöksen nykyinen sijaintipiste, eli Lehtosalon asuinpaikka 14a, noin 300 m etelään.

Tarkkuusinventoinnissa tutkitut pylväänpaikat C ja D sijaitsevat Nikun laajan muinaisjäännösrajan kaakkois- ja länsipuolella. Pylväänpaikalta C on lähimmille tunnetuille löydöille (mj-piste / Lehtosalo 14a) matkaa noin 200 m. Sama löytöalue on lähimpänä myös pylväänpaikkaa D. Etäisyys on noin 160 m.

Maastotyö ja tarkkuusinventoinnin tulos

Suunniteltujen pylväänpaikkojen C- ja D- kohdilla pellon pinta oli hyvin näkyvillä. Pellot olivat vasta oraalla. Mitään kivikautisiin asuinpaikkoihin viittaavia löytöjä tai havaintoja ei saatu. Pylväänpaikka B oli kasvuston peittämä, joten pintahavaintoja ei sen kohdalta saatu.

Kaikki kolme pylväänpaikkaa koekuopitettiin samalla periaatteella: sijaintipisteen kohdalle kaivettiin koekuoppa, ja lisäksi kahdeksan koekuoppaa pisimmillään 15 m päähän sijaintipisteeltä niin, että kuopat kattoivat noin 30 x 30 m alan. Tutkittavilla kohdilla ei ollut mitään maastonpiirteitä, joiden mukaan koekuoppia olisi voinut sijoittaa. Koekuopat olivat laajuudeltaan noin 40 x 40 cm, ja ne kaivettiin lapiolla. Kaikissa koekuopissa näkyi normaali, noin 30 cm paksu kyntökerros, jonka alta alkoi puhdas ja tiivis pohjasavi. Savea kaivettiin noin 5–15 cm syvyydelle. Koekuopissa ei näkynyt mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa. Tarkkuusinventoitujen pylväänpaikkojen kohdilla ei siis ole kiinteää muinaisjäännöstä tai muutakaan arkeologisesti suojeltavaa jäännöstä.

13.5.2025

Juuso Koskinen, Mikroliitti Oy.

Lähteet

Lehtosalo, V. 1962. Helsingin pitäjän kiinteät muinaisjäännökset. Museovirasto.

Lesell, K. 2000. Vantaan kaupungin kiinteiden esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi. Museovirasto.

Pesonen, P. 2018. Vantaan arkeologinen inventointi. Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu.

Kuvat

Koekuoppa pylväänpaikan B sijaintipisteellä. Kuva kaakkoon, eli Nystugan asuinpaikalle päin. Asuinpaikan löydöt on saatu taka-alan peltomäen päältä.

Vasemmalla: Sama koekuoppa luoteeseen, eli Vantaanjoelle päin kuvattuna. Joki on kuvassa näkyvän puuston ja pusikoiden kohdalla. *Oikealla:* Maat koekuopassa: noin 30 cm paksun kyntökerroksen alla on tiivis ja puhdas savi, jota on kaivettu noin 5 cm verran.

Pylväänpaikka C luoteeseen, eli Nikun muinaisjäännösalueelle päin, kuvattuna. Lehtosalon asuinpaikat 14a ja 14b sijaitsevat taka-alan peltorinteellä noin 200–250 m päässä. Pylväänpaikan sijaintipiste on arkeologista noin 2 m oikealle.

Vasemmalla: Edellisen kuvan etualan koekuoppa kuvattuna kaakkoon, eli Vantaanjoelle päin. Kauimpana takana puiden välistä näkyy peltoaukea, jossa on pylvään paikka B ja Nystugan asuinpaikka.
Oikealla: Koekuopassa oli noin 35 cm paksu kyntökerros, jonka alta alkoi tiivis ja puhdas savi.

Pylväänpaikka D länteen päin kuvattuna, eli suuntaan, jossa Nikun muinaisjäännöspiste ja Lehtosalon asuinpaikka 14a sijaitsee. Sen kohta on suunnilleen taka-alalla ruskeana erottuvan kasvustosaarekkeen vasemmalla puolella, eli noin 160 m päässä pylväänpaikan keskipisteeltä, jonka kohdalla arkeologi seisoo.

Vasemmalla: Koekuoppa suunnitellun pylväänpaikan D sijaintipisteen kohdalla, noin länteen kuvattuna. Taka-alalla, pusikoiden rivin kohdalla on Vantaanjoki. *Oikealla:* Maat koekuopassa. Noin 30 cm paksun kyntökerroksen alla on tiivis ja puhdas savi.